

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

לפני כבוד השופט ערן טאוסיר

המבקש:

אוריאל רז המאושר
ע"י ב"כ עוה"ד לירון פרמינגר

נגד

המשיבים:

1. שרייבר שמעון בע"מ
 2. שמעון שרייבר
 3. יצחק שרייבר
- ע"י ב"כ עוה"ד מיטל ויצמן

החלטה

לפניי בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהגיש המבקש לפי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"), שעניינה טענה למשלוח הודעות פרסומת בניגוד להוראות סעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושירותים), התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק התקשורת").

1. המשיבה 1, שרייבר שמעון בע"מ (להלן בקיצור: "המשיבה"), היא חברה העוסקת במכירת מוצרי הלבשה. המשיב 2, מר שמעון שרייבר (להלן: "שמעון"), הינו בעל מניותיה היחיד של המשיבה והדירקטור היחיד בה. המשיב 3, מר יצחק שרייבר (להלן: "יצחק"), הוא בנו של המשיב 2, ומשמש כמנהל השיווק במשיבה.

2. המבקש הוא תושב ישראל, אשר לדבריו עוסק מזה שנים רבות במלחמה בהודעות ספאם, הן בפעילות התנדבותית והן באמצעות הגשת תביעות אישיות ובקשות לאישור תובענה ייצוגית.

תמצית טענות המבקש

3. המבקש טען כי ביום 6.4.2021 לפנות בוקר נכנס לאתר האינטרנט שמפעילה המשיבה והחל לבצע הזמנה, תוך שהוא עושה שימוש בכתובת המייל הבאה: razuriel+shreibers@gmail.com. המבקש הבהיר כי התוספת shreibers+ שהוסיף לכתובת המייל שלו נועדה לאפשר מיון אפקטיבי של ההודעות המתקבלות בכתובת המייל שלו לתיקיות. כמו כן, המבקש הוסיף תחת "הערות להזמנה" את המילים "לא לשלוח פרסומות".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

4. הואיל ומדובר היה בשעת לילה מאוחרת, והמבקש התלבט לדבריו לגבי חלק מהמוצרים שהעביר לעגלת הקניות, הוא החליט שלא להשלים את ההזמנה. עם זאת, סמוך לאחר מכן קיבל הודעה מהמשיבה ולפיה הוא טרם השלים את הרכישה, תוך שההודעה מאפשרת לו להקיש על קישור על-מנת לשוב לעגלת הקניות שהשאיר באתר המשיבה. בהודעה זו לא הופיעה המילה "פרסומת" והיא נשלחה מכתובת שלא ניתן להשיב אליה ("no reply").
5. המבקש טען כי לאחר שהשלים את ההזמנה, ביום 7.4.2021 נשלחה אליו הודעת פרסומת נוספת מהמשיבה, ובנוסף קיבל שלוש הודעות שירות בקשר עם ההזמנה שהשלים: הודעת חיוב באשראי, פרטי ההזמנה שהתקבלה וכן הודעה כי "ההזמנה הושלמה".
6. בתאריך 14.4.2021 קיבל המבקש הודעת פרסומת נוספת מהמשיבה, אשר אף בה לא הופיעה המילה "פרסומת". המבקש טען כי בשלב זה התקשר למשיבה, משום שהייתה בעיה עם אחד המוצרים שהזמין, והזכיר לנציגה גם את החובה לכלול את המילה "פרסומת" בכתורת המייל. לדבריו, הנציגה השיבה לו שהנושא יטופל.
7. ביום 29.4.2021 נשלחה הודעה נוספת למבקש במסגרתה כללה המשיבה את המילה "פרסומת" בכתורת המייל. המבקש טען כי לאחר מכן לא קיבל הודעות נוספות מהמשיבה וסבר כי בכך בא העניין לסיומו. עם זאת, בשנת 2023 קיבל המבקש לטענתו 13 דברי פרסומת נוספים לאותה כתובת שהשאיר בהזמנה שביצע בשנת 2021. חלק מאותן הודעות אף לא כללו את המילה "פרסומת".
8. המבקש הדגיש כי מעולם לא הסכים לקבל דברי פרסומת מהמשיבה, וכי בשום שלב לא ניתנה לו האפשרות לסמן בהזמנה או בכלל כי הוא אינו מסכים לקבלת פרסומות.
9. המבקש טען כי פנה למשיבה פעם נוספת ביום 4.11.2023 וביקש את פרטי מנהל השיווק של המשיבה כדי לדעת מי אחראי על הפצת דברי הפרסומת, וזאת, לדבריו, כדי להציע לגורם האחראי להתייעץ עמו ללא תשלום כמומחה בתחום הספאם בכל הנוגע למשלוח אותן הודעות.
10. משלא התקבל מענה, שלח המבקש ביום 15.11.2023 מכתב התראה טרם הגשת תובענה ייצוגית. עוד באותו יום התקשר אל המבקש יצחק, השיב לפניית המבקש במייל ואף הודיע כי הוא האחראי לשיווק ולדיוור מטעם המשיבה. נטען כי כשביקש המבקש לברר מדוע נעשו הפרות החוק ולקבל מידע ממערכות המחשבון של המשיבה, נאמר לו כי המשיבה פועלת כדין מבלי שהועברו לו הנתונים המבוקשים.
11. ביום 17.12.2023 נשלחה פנייה מוקדמת למשיבה, הפעם באמצעות בא"כוח המבקש. המבקש טען כי לאחר פנייה זו ניהלו הצדדים משאומתן לשם הגעה להסדר פשרה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

ביום 17.1.2024 שלח בא"כוח המשיבה דאז, עורך-דין יוסף פריד (להלן: "עורך-דין פריד"), הודעת מייל לבא"כוח המבקש, במסגרתה הודיע כי המשיבים תיקנו את ההפרות; המשיבים חידדו את הנהלים ומתחייבים כי ההפרות לא ישובו; לא ניתן לדעת מהי כמות ההודעות שנשלחו, משום שלמשיבים אין תקשורת ישירה עם חברת הדיוור, אלא באמצעות חברות פרסום אחרות; המשיבים החליטו חד-צדדית לשפות את חברי הקבוצה ב-15 ש"ח, אך ההודעה בדבר השיפוי לא נשלחה למבקש, משום שהמשיבה מוכנה לתת לו פיצוי שונה, גבוה יותר.

12. המבקש הודיע למשיבים כי האמור בהודעתם לא מקובל עליו. לאחר מכן התקיימה פגישה בין המבקש ובא"כוחו לבין יצחק ועורך-דין פריד. המבקש טען כי המשאומתן לא צלח, משום שעורך-דין פריד עמד על כך שיש צורך במעשה בית-דין, ומשכך הוגשה הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית (להלן: "בקשת האישור").

13. המבקש הוסיף וטען כי המשיבה הינה בבחינת "מפרסם", כהגדרתו בסעיף 30א לחוק התקשורת, וכי שמה המסחרי של המשיבה מופיע בדבר הפרסומת וכן מספר הטלפון שלה.

14. המבקש טען כי המשיבים 2-3 נושאים באחריות אישית למשלוח הפרסומות, הואיל ושמעון הוא בעליה של המשיבה, מנהלה והדירקטור היחיד שלה, ויצחק הוא בנו של שמעון והגורם האחראי בחברה לשיווק ולדיוור מטעמה.

עוד טען המבקש, כי המשיבים 2-3 הם בגדר "מפרסמים", הואיל ותוכנו של דבר הפרסומת עשוי לקדם את מטרותיהם כבעלי המשיבה ומנהליה. בנסיבות אלה טען המבקש כי יש לקבל את בקשת האישור אף לגביהם, לרבות מכוח סעיף 30א(ח) לחוק התקשורת, העוסק באחריותו של מנהל או נושא משרה בתאגיד למשלוח הודעות אסורות, אלא אם כן עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

15. המבקש ביקש להגדיר את הקבוצה באופן הבא: "כל מי שקיבל מאת המשיבה 1, החל מ-7 שנים טרם הגשת בקשת האישור ובמהלך ניהול ההליך ועד למתן פסק דין, דברי פרסומת כהגדרתם בסעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושירותים), תשמ"ב-1982 ("החוק") אשר נשלחו אליו בניגוד להוראות החוק ונגרם לו עקב כך נזק".

16. המבקש ביקש כי בית המשפט יפסוק את הסעדים הבאים:

א. אישור התובענה האישית של המבקש כתובענה ייצוגית, לרבות אישור הגדרת הקבוצה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

- ב. צו האוסר על המשיבה לשגר הודעות שנועדו לעודד הוצאת כספים למי שלא אישר זאת במפורש.
- ג. פיצוי לטובת חברי הקבוצה, בין בהשבה ובין באמצעות מנגנון חלופי, וזאת בגין עגמת הנפש, ההטרדה, השחתת הזמן, הפגיעה בפרטיות, החדירה למרחב האישי, בזבוז הזמן ואי־הנוחות שנגרמו בשל משלוח ההודעות.
- ד. לפסוק גמול לתובע הייצוגי ושכר־טרחה לבא־כוח המייצג.
17. באשר לגובה הנזק הנטען, המבקש סבור כי היקף הקבוצה עומד על עשרות אלפי אנשים, ומשכך מעריך את היקף הפיצוי בסכום שלא יעלה על 2,500,000 ש"ח.
18. המבקש טען כי התובענה עומדת בתנאי הסף לאישור תובענה כתובענה ייצוגית לפי סעיפים 3,4 ו-8 לחוק תובענות ייצוגיות. לדבריו, קיימות שאלות משותפות לחברי הקבוצה, אשר ניתן לאתרם באמצעות מתן צו מתאים לחברות הדיוור אשר שלחו את ההודעות הנטענות עבור המשיבה, ויש אפשרות סבירה ואף יותר מכך שהשאלות הללו תוכרענה לטובת הקבוצה. עוד נטען כי לא ניתן להשיג את ההרתעה הדרושה נוכח היקפו הקטן יחסית של הנזק לכל חבר בקבוצה, וכי אם תתקבל בקשת האישור הדבר יגשים באופן יעיל את מטרת ההרתעה.
19. כן נטען כי המבקש ובא־כוחו ייצגו את הקבוצה בדרך הולמת ובתום לב, וכי למבקש ולבא־כוחו ניסיון בניהול תובענות ייצוגיות בתחום הודעות הספאם, ומכאן שאין חשש שחברי הקבוצה לא ייוצגו באופן הולם.

תמצית טענות המשיבים

20. לשיטת המשיבים, דין בקשת האישור להידחות.
21. המשיבים ביססו את הגנתם על כתבת תחקיר ששודרה בטלוויזיה לגבי השימוש לרעה שעשו לכאורה המבקש ואחרים בהליך התובענה הייצוגית. לטענתם, המבקש עושה שימוש בידעיותו בתחום המחשבים על־מנת לצבור הודעות מיילים מבתי עסק, ומקשה באופן מכוון להסירו מרשימת התפוצה – כל זאת על־מנת להכשיר את הקרקע להגשת תובענה ייצוגית כנגד אותם בתי עסק.
22. המשיבים טענו כי בכל פניותיו אליהם, המבקש לא ביקש להסירו מרשימת התפוצה אלא דרש לדעת מי הגורם האחראי לשיווק במשיבה על־מנת לכפות עליהם את שירותיו כיועץ או כמגשר. כך, על אף שהמבקש קיבל מהמשיבה 13 הודעות בין החודשים יולי לנובמבר 2023 [בפועל הוצגו 4 הודעות שקיבל המבקש בשנת 2021 ו-9 הודעות בשנת 2023 – ע"ט], והגם שכל ההודעות כללו אפשרות הסרה באמצעות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

כפתור "הסר" או באמצעות פנייה טלפונית. לטענתם, המבקש לא רצה להיגרע מרשימת התפוצה, אלא להמשיך לצבור הודעות מייל על-מנת ליצור טענות יש מאין כנגד המשיבה, בתקווה שהמשיבה תסכים להגיע לפשרה עמו.

23. המשיבים טענו כי עצם הכללת שמה של המשיבה בכתובת האימייל עמה נרשם המבקש לאתר המשיבה, מלמדת על חוסר תוס'לב אצל המבקש שקיווה לקבל הודעות מייל מהמשיבה, ועל כך שהוא לא ראה בקבלת ההודעה דבר מטריד. המבקש אף ביקש שישבו לפניו במייל בלבד. עוד נטען כי המבקש לא הראה כי נגרם לו או למי מחברי הקבוצה נזק כלשהו בפועל וכי אין לקבל את העמדה לפיה כל מי שקיבל הודעה מהמשיבה בהכרח נגרם לו נזק.

24. בכל הנוגע להודעה הראשונה שקיבל המבקש בשנת 2021, לעניין השלמת ההזמנה, נטען כי מדובר בהודעה שירותית, וכי המבקש אישר להכניסו לרשימת התפוצה. המשיבים טענו כי אינם יודעים כיצד נכנס מחדש שמו של המבקש למאגר לאחר שהוסר לבקשתו בשנת 2021. בד בבד, נטען כי במהלך חודש יולי 2023 החליפה המשיבה חברת פרסום והועלתה האפשרות כי חלה טעות נקודתית ביחס למבקש. המשיבים העלו השערה כי יתכן שהמבקש נרשם פעם נוספת לאתר המשיבה תוך שהוא מנצל את הידע שלו בתחום המחשבים. נטען כי למשיבה לא הייתה כוונה או אינטרס לכלול ברשימת התפוצה את מי שסירב לכך ולמבקש היה אינטרס לפעול כדי לייצר לעצמו עילת תביעה.

25. המשיבים טענו כי המשיבה מעולם לא רכשה רשימות תפוצה או רשימות לקוחות פוטנציאליים, וכי כל אדם המקבל ממנה הודעה פרסומית הוא בהכרח אדם שביצע אצלה רכישה או התעניין בביצוע רכישה.

26. המשיבים הוסיפו וטענו כי ניהול ההליך כתובענה ייצוגית אינו הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת, הואיל ועל-מנת לדעת מי מלקוחותיה של המשיבה נכלל בקבוצה ומה הנזק שנגרם לו, יהיה צורך לבחון כל מקרה לגופו. כך, הואיל ורשימת התפוצה של המשיבה כוללת אך ורק לקוחות שביקשו להיכנס אליה ואנשים שהתעניינו ברכישות אצלה בלבד, כאשר קיימת הסכמה מפורשת מטעמם לקבלת דיוור. עוד נטען כי עניינו של כל חבר קבוצה שונה, באשר לנסיבות בגינן נכנס לרשימת התפוצה, כמות ההודעות שנשלחו אליו, הנזק שנגרם לו לכאורה. כן נטען כי המבקש לא פעל לבידור גודלה של הקבוצה.

עוד טענו המשיבים, כי הקבוצה אינה גדולה דיה כדי שיהיה מקום לנהל בגינה תביעה ייצוגית וכי חברי הקבוצה ידועים, ועל כן יש באפשרותם להגיש תביעה אישית ללא צורך בהוכחת נזק. לטענתם, אין יסוד סביר להניח כי עניינים של חברי הקבוצה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

ינוהל בדרך הולמת ובתום לב, נוכח כתבה ששודרה בטלוויזיה לגבי תובענות ייצוגיות בתיקי ספאס, והתייחסה אף להתנהלותו הנטענת של המבקש.

27. המשיבים הוסיפו וטענו כי דין בקשת האישור כנגד המשיבים 2-3 להידחות על הסף בהיעדר עילה. לגבי שמעון נטען כי הוא אדם חרדי כבן 70, שאינו מתמצא בכל הקשור לטכנולוגיה, ובכלל זה במיילים או במדיה.

לגבי יצחק נטען כי הוא אמנם הגורם האחראי על השיווק מטעם המשיבה, אך הוא אינו שולח את ההודעות בעצמו אלא נעזר בחברת שיווק. נטען כי יצחק עשה כל שביכולתו על-מנת לקיים את הוראות הדין, התעדכן מעת לעת בכל העדכונים הדרושים ודאג לעבוד עם חברת שיווק שהקפידה לקיים את כל הוראות הדין. מלבד זאת, יצחק הקפיד להיעזר במערכת אוטומטית, לשם הסרת הנמענים שביקשו את הסרתם מרשימת התפוצה. לעניין זה המשיבים הסתמכו על כך שמעולם לא הוגשה נגד המשיבה תביעה בעילת ספאס.

28. המבקש שב על טענותיו במסגרת תשובתו לתשובת המשיבים וטען, בין היתר, כי הוכח כי לא רק שהוא לא הסכים לקבל דיוור, אלא שלא הייתה כל אופציה להסכים לכך. משכך, נטען כי לא התקיימו תנאיו של סעיף 30א(ג) לחוק התקשורת. המבקש ביקש לדחות את טענת המשיבים ל"טעות נקודתית", הואיל ולא עמדו בנטל המוטל עליהם להוכיח כי כך היה – נטען כי לא די בצירוף הצעת מחיר מחברת פרסום שלא נחתמה כדי להוכיח כי מדובר בתקלה נקודתית. המבקש ביקש לדחות את ניסיונם של המשיבים לעשות שימוש בכתבת טלוויזיה, שאינה ראויה קבילה, וטען כי התמלול שלה מגמתי, וכי אין בכך שהוא מגיש תביעות רבות כדי להצביע על חוסר תום לב.

הדיונים שהתקיימו

29. ביום 24.11.2024 התקיים דיון קדם משפט, ומשלא עלה בידי בית המשפט להביא את הצדדים להסכמות, נשמעו עדי הצדדים בדיון מיום 23.2.2025. לאחר מכן הוגשו סיכומי הצדדים בכתב.

דיון והכרעה

30. כידוע, תובענה ייצוגית הינה כלי דיוני שנועד לקדם אינטרסים ציבוריים וחברתיים באמצעות איחודן של תביעות רבות, בדרך כלל בעלות שווי נמוך, לכדי תביעה אחת.

31. כאשר ערכה של התביעה הבודדת נמוך, היא אינה יוצרת תמריץ לנפגע היחיד לממש את זכותו, הגם שהנזק המצרפי הנגרם לציבור הנפגעים עלול להיות משמעותי. הליך התובענה הייצוגית מאפשר לאחד את האינטרסים של כלל הנפגעים, ומקדם בכך יוזמה לנקיטת הליך המשרת את עניינם של רבים (למשל: ע"ם 2395/07 אכדיה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

סופטוור סיסטמס בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל – מנהל המכס ומס בולים, פסקה 14 לפסק דינה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה (פורסם במאגרים, 27.12.2010); ע' טאוסגי "הערעור בתובענות ייצוגיות" הערעור האזרחי, 631, 633 (מהדורה שלישית, ח' בן נון וט' חבקים עורכים, 2012).

32. חוק תובענות ייצוגיות נועד אפוא ליצור תמריץ לבעליהדין ולבאיכוחו להגיש תביעה בשם בעליהדין ובשם קבוצת הנפגעים (למשל: ע"א 2046/10 עזבון המנוח משה שמח נ' רייכרט, פסקה 2 לפסקדינו של כב' הנשיא א' גרוניס (פורסם במאגרים, 23.5.2012); ע"א 4354/22 טל נ' רותם אמפרט נגב בע"מ, פסקאות 23-27 לפסקדינה של כב' השופטת ע' ברון וההפניות שם (פורסם במאגרים, 12.10.2023)). התובענה הייצוגית נועדה להביא לאכיפת הדין, להרתעה יעילה, לאפשר מימוש זכות הגישה לערכאות וליתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין (לעניין מטרותיו של ההליך, ראו גם בסעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות).

33. הליך התובענה הייצוגית מנוהל בשני שלבים: הראשון – המקדמי, שלב בקשת האישור, בגדרו על בית המשפט לבחון האם המבקש לאשר את תביעתו כתובענה ייצוגית עומד בתנאי הסף שקובע החוק; השני – שלב בירור התביעה לגופה (למשל: רע"א 2128/09 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' עמוסי (פורסם במאגרים, 5.7.2012) (להלן: "עניין עמוסי")).

34. התנאים לאישור תובענה כייצוגית, אשר על בית המשפט לבחון בשלב בקשת האישור, מופיעים בסעיפים 3, 4 ו-8 לחוק תובענות ייצוגיות, ועל-מנת לצלוח את שלב בקשת האישור, על המבקש להצביע על התקיימות התנאים כולם (למשל: ע"א 5378/11 פרנק נ' אולטייל (פורסם במאגרים, 22.9.2014); רע"א 4556/94 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט(5) 720, 774 (1996)).

35. בעניין עמוסי, ריכז בית המשפט העליון את התנאים המקדמיים לאישור תובענה כייצוגית כדלהלן:

"א. עילת התביעה נמנית על העילות המוזכרות בחוק כעילות שניתן להגיש בגין תובענה ייצוגית (סעיף 3 לחוק תובענות ייצוגיות). ב. התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה (סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות). ג. יש אפשרות סבירה שהשאלות הנדונות יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה (שם). ד. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין (סעיף 8(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות). ה. קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

בדרך הולמת ובתום לב (סעיף 8(א)(3) - 8(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות). תנאי נוסף לאישור התובענה כייצוגית, שנדרש קודם לחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, הוא קיומה של עילת תביעה אישית לתובע המייצג (ע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו תעשיות בירה בע"מ, פ"ד נא(2) 312, 327-330 (1997) (להלן: פרשת מגן וקשת); אלון קלמנט "קווים מנחים לפרשנות חוק התובענות הייצוגיות, התשס"ו-2006" הפרקליט מט 131, 136 (2007) (להלן: קלמנט "קווים מנחים") (שם, פסקה 9)).

36. התקיימות התנאים הקבועים בחוק אינה מחייבת בהכרח את קבלת הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. זאת, משום שאף במצב בו מלוא התנאים מתקיימים, לבית המשפט נתון שיקול דעת שלא לאשר את הבקשה (ראו למשל: ע"מ 7639/20 עזר נ' עיריית רחובות, פסקה 29 לפסקדינו של כב' השופט ע' גרוסקופף (פורסם במאגרים, 2.7.2023); רע"א 3688/20 דרך ארץ היוויז נ' כתראן, פסקה 19 (פורסם במאגרים, 17.5.2022)). נפסק כי על בית המשפט לשקול בכל מקרה ומקרה לאור נסיבותיו האם מוצדק להתיר לנהל את התביעה כתובענה ייצוגית.

37. אין חולק כי בקשת האישור דנן נכנסת לגדרי סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, המפנה לתוספת השנייה לחוק, שכן מדובר בתביעה נגד "מפרסם" כהגדרתו בסעיף 30א לחוק התקשורת (פרט 12 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות).

38. כאמור, המחלוקת בין הצדדים מתמקדת במספר אשכולות של טענות – הראשון, האם המשיבה 1 הפרה את חוק התקשורת, לרבות סוגיית ההסכמה לקבלת פרסומת, ובפרט אם יש בהסכמה לתקנון האתר (ככל שניתנה) כדי להוות הסכמה לקבלת דברי פרסומת; השני, טענות בדבר אי-קיומה של קבוצה ושאלות המשותפות לה; השלישי, מתמקד בטענות המשיבים כי אין למבקש עילת תביעה אישית וכן בשאלה אם נגרם למבקש ולחברי הקבוצה נזק; הרביעי, האם מתקיימים תנאי סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות; והאשכול החמישי של הטענות, הנוגע לשאלת אחריותם האישית של המשיבים 2-3.

39. אקדים מסקנה לדיון: לאחר שעיינתי במכלול חומר הראיות בתיק, ולאחר שנתתי את דעתי לעדויות הצדדים ולסיכומיהם, נחה דעתי כי דין הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית להתקבל, תוך שיש להורות על החלפתו של המבקש, בהתאם לסעיף 8(ג)(2) לחוק תובענות ייצוגיות. כעת אפרט את טעמי.

האם המשיבה הפרה את סעיף 30א לחוק התקשורת?

40. סעיף 30א(ב) לחוק התקשורת קובע את הכללים המסדירים משלוח "דבר פרסומת"

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

באמצעי תקשורת אלקטרוניים באופן הבא :

"(ב) לא ישגר מפרסם דבר פרסומת באמצעות פקסימיליה, מערכת חיוג אוטומטי, הודעה אלקטרונית או הודעת מסר קצר, בלא קבלת הסכמה מפורשת מראש של הנמען, בכתב, לרבות בהודעה אלקטרונית או בשיחה מוקלטת; פנייה חד-פעמית מטעם מפרסם לנמען שהוא בית עסק, באחת הדרכים האמורות בסעיף קטן זה, המהווה הצעה להסכים לקבל דברי פרסומת מטעמו, לא תיחשב הפרה של הוראות סעיף זה."

41. בסעיף 30א(א) מוגדר "מפרסם" כך :

"מי ששמו או מענו מופיעים בדבר הפרסומת כמען להתקשרות לשם רכישתו של נוסא דבר הפרסומת, מי שתוכנו של דבר הפרסומת עשוי לפרסם את עסקיו או לקדם את מטרותיו, או מי שמשווק את נוסא דבר הפרסומת בעבור אחר..."

42. באותו סעיף מוגדר הביטוי "דבר פרסומת" באופן הבא :

"מסר המופץ באופן מסחרי, שמטרתו לעודד רכישת מוצר או שירות או לעודד הוצאת כספים בדרך אחרת"; "הודעת מסר קצר" – מסר בזק הכולל כתב, לרבות אותות או סימנים, או מסר בזק הכולל חוזי או שמע, ומועבר באמצעות רשת בזק ציבורית אל ציוד קצה של נמען או קבוצה של נמענים."

43. סעיף 30א לחוק התקשורת אוסר, אפוא, על שליחת דברי פרסומת בדרכים המנויות בו, בלא קבלת הסכמה מפורשת מראש של הנמען, כאשר עליפי הפסיקה, במקום שבו ההודעה נשלחה בתפוצה מסחרית, במטרה לגרום לנמעניה להוציא כספים – מדובר ב"דבר פרסומת" (למשל: רע"א 4704/20 בן-עמי נ' Facebook Ireland Ltd. (פורסם במאגרים, 9.2.2021) (להלן: "עניין בן-עמי")).

44. במקרה שלפניי אין מחלוקת כי המשיבה היא בגדר "מפרסם", כי ההודעות שבגינן הוגשה בקשת האישור כוללות תוכן פרסומי (להוציא לעניין ההודעה הראשונה שקיבל המבקש, שנטען כי היא הודעה "שירותית") וכי הודעות אלו שוגרו למבקש עלידי המשיבה או מי מטעמה בדרכים המנויות בסעיף 30א לחוק התקשורת. בכל תשובתם הארוכה של המשיבים לבקשת האישור הם אף לא טענו, לכל הפחות לגבי משלוח ההודעות בשנת 2021, כי לקוחותיהם היו יכולים לבחור כי הם מסכימים לדיוור. הם כן טענו כי המבקש אישר לקבל דיוור פרסומי – טענה אשר כפי שנראה להלן לא מצאתי בה ממש.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

45. אציין כי המשיבים התרכזו בתשובתם בטענות הנוגעות למבקש, כמו גם בטענה כי לא נגרם נזק – לא למבקש ולא לחברי הקבוצה. הטענה היחידה שניתן אולי ללמוד עליה מחומר הראיות שהוצג היא כי בעת שביצע המבקש את ההזמנה בשנת 2021, הוא סימן V לידי המילים: **"קראתי ואני מסכים לאתר תנאי שימוש"** [הטעות במקור – ע"ט]. בהקשר זה אף יש לדון בשאלה מהי משמעות העובדה שהמבקש כתב במסגרת ההזמנה תחת תיבת "הערות להזמנה (אופציונלי)" את המילים **"לא לשלוח פרסומות"**.

46. כאמור, מעיון בתדפיס שלבי ההזמנה (נספח 4 לבקשת האישור) עולה כי מופיעות המילים **"קראתי ואני מסכים לאתר תנאי שימוש"**, אך לא ברור אם ניתן היה להוסיף לצידן V או להסירו או שמא ה-V המסומן מופיע באופן קבוע.

אכן טרם נפסקה הלכה ברורה בשאלה אם סימון V בשורה **"אני מסכים לתקנון"**, הכולל הסכמה לקבלת דברי פרסומת, יכול שתיחשב **"הסכמה מפורשת"** לצורך הוראות סעיף 30א(ב) לחוק התקשורת, אך נראה כי הגישה הרווחת היא שאישור תקנון על דרך ההפניה אינו עונה על דרישות הסעיף (למשל: ת"צ (מחוזי מרכז) 1380-02-22 שמילוביץ נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, פסקה 16 להחלטתו של כב' השופט ג' שני (פורסם במאגרים, 25.2.2024) (להלן: **"עניין שמילוביץ"**); ערעור לבית המשפט העליון נדחה בהסכמה, לאור המלצת בית המשפט, במסגרת 3757/24 שמילוביץ נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ (פורסם במאגרים, 6.6.2024). ראו בדומה בית"צ 18220-12-22 שחר נ' בוקר טוב ישראל בע"מ, פסקה 16 להחלטתו של כב' השופט א' סתיו (פורסם במאגרים, 27.3.2025)).

47. אף אני סבור, בכל הכבוד, כי ככלל אישור מקוון של תקנון הכולל הסכמה לקבלת פרסומות אינו עונה על דרישת סעיף 30א(ב) לחוק התקשורת לקבלת **"הסכמה מפורשת מראש של הנמען, בכתב, לרבות בהודעה אלקטרונית או בשיחה מוקלטת"**.

לטעמי, אישור מקוון של תקנון הכולל הסכמה לקבלת דברי פרסומת, כאשר בשלב ביצוע פעולת האישור, התקנון אינו פתוח בפני הלקוח (גם אם ביכולתו לפתוח אותו – דבר שלא הוכח בעניין שלפניי) ובמסך האישור אין התייחסות לתוכן התקנון, אינו יכול להיחשב להסכמה לעניין סעיף 30א(ב) לחוק התקשורת. אינני סבור כי ניתן לקבוע כי יש בכך הסכמה **מפורשת** כנדרש בחוק התקשורת, משום שאין להניח כי במקרה מסוג זה, כאשר התקנון אינו פתוח בפני הלקוח במועד האישור, הלקוח מודע לאמור בתקנון לעניין ההסכמה לקבלת דיוור פרסומי. נראה כי דרישה מעין זו מטילה נטל כבד מדי על הצרכן לדקדק בתנאיו (הארכניים בדרך כלל) של חוזה לעסקה פשוטה ומיידית, וזאת רק על-מנת להסיר מעליו את עול הפרסומת מראש, באופן שאינו מתיישב עם תכליתו הפרוצדורית של סעיף 30א לחוק התקשורת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

48. ככלל, נדרש מעוסק לכלול בתהליך ביצוע ההזמנה אפשרות כי הלקוח יסמן הסכמה לטקסט הכולל אישור מפורש לשליחת דברי פרסומת. אישר זאת הלקוח – יהיה העוסק רשאי לשלוח לו דברי פרסומת. לא אישר – יימנע העוסק מלעשות זאת.

49. בעניין שלפניי אין מחלוקת כי במסד ההזמנה אין פרטים כלשהם על תוכן התקנון. למעלה מן הצורך, אציין כי התקנון כלל לא צורף עלידי המשיבה לתשובתה, כך שלא ניתן כלל לדעת מה קבע התקנון לעניין משלוח פרסומות, אם בכלל.

לעניין זה אציין, כי המשיבים ביקשו לראשונה במהלך הדיון שנקבע לשמיעת העדים בבקשת האישור להגיש תקנון, אך בקשתם נדחתה הן משום שהתקנון לא צורף לתשובה לבקשת האישור, הן משום שלא הוגשה בקשה לצרפו באיחור, הן משום שלא נטען בתשובה כי המבקש אישר את התקנון והן משום שלא ניתן היה לדעת לאיזו תקופה מתייחס התקנון שהוצג (עמוד 13, שורות 10-30 לפרוטוקול). ממילא סברתי, כאמור, כי לא די בסימון הלקוח כי הוא מסכים לתקנון כשלעצמו, כדי להתיר משלוח דיוור פרסומי ללא הסכמה מפורשת מהלקוח.

50. עוד אציין כי יצחק הודה בעדותו כי כל מי שמבצע רכישה באתר נכנס לרשימת תפוצה ונשלחים אליו דברי פרסומת:

"ש. כל מי שקונה אצלכם ושם את המייל שלו שמים אותו ברשימת

הדיוור ושולחים אליו?

ת. כל מי שרוכש."

(עמוד 23 שורות 19-20 לפרוטוקול הדיון).

דברים דומים אמר יצחק אף בשיחה שניהל עם המבקש (עמוד 2, שורות 6-8, לתמלול שצורף כנספח 2 לתשובה לבקשת האישור):

"... כל רוכש שקונה אצלנו, הוא נכנס למאגר של המיילים ואז אנחנו

מדוורים לו את הפרסומים [...]"

דהיינו, אין מחלוקת כי כל מי שנרשם לאתר נכנס לרשימת התפוצה ומקבל הודעות פרסומת מהמשיבה, כאשר, לכל הפחות, בשנת 2021 לא נכללה באתר האפשרות לסמן הסכמה לקבלת פרסומות. משכך, אין מנוס מהמסקנה כי המשיבה הפרה את סעיף 30א לחוק התקשורת.

51. אציין כי הטענה לפיה המשיבה לא רכשה מעולם כתובות דואר אלקטרוני מגורמים אחרים, וכי רשימת התפוצה שלה מורכבת מלקוחות שרכשו מוצרים באמצעות האתר שהיא מפעילה או התעניינו ברכישתם, אין בה כדי לפגוע במסקנה כי המשיבה פעלה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

שלא כדין. לדידי, טענה מסוג זה קשורה בדרך כלל לחומרת ההפרה שיש בה כדי להשפיע על שאלת גובה הנזק, ולא לעצם קיומה של הפרה, וממילא סברתי כי במקרה שלפניי על הטענה להתברר בשלב בירור התובענה לגופה.

52. על-מנת שלא ימצא הנייר חסר, אציין כי בכל הנוגע להוספת המילים "לא לשלוח פרסומות", שהוסיף המבקש תחת "הערות להזמנה" בעת ביצוע ההזמנה, טענה המשיבה כי המידע מגיע למלקטות ההזמנה בלבד, ולא לגורם רלוונטי לעניין משלוח הודעות פרסומת (למשל בעדות יצחק, עמוד 21, שורות 16-22 לפרוטוקול), וכי כיתוב זה נועד להטעות את המשיבה ולגרום לה שלא לעמוד בדרישות חוק התקשורת. לדידי, טענות המשיבים לעניין זה מעוררות קושי, אך מכל מקום הואיל וסברתי כי לא די באישור התקנון וישנה אפשרות סבירה כי ייקבע שלא התקיימה דרישת ההסכמה המפורשת לפי סעיף 30א(ב) לחוק התקשורת, הרי שאין צורך להכריע בדבר משמעות הכיתוב שהוסיף המבקש בעת ההזמנה.

53. למען הזהירות, ועל אף שהמשיבים לא התייחסו לסוגיה זו בסיכומיהם, אציין כי אינני סבור כי בנסיבות העניין המקרה נכנס לחרג של סעיף 30א(ג) לחוק התקשורת, הקובע כך:

"(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), רשאי מפרסם לשגר דבר פרסומת כאמור באותו סעיף קטן אף אם לא התקבלה הסכמת הנמען, בהתקיים כל אלה:

(1) הנמען מסר את פרטיו למפרסם במהלך רכישה של מוצר או שירות, או במהלך משא ומתן לרכישה כאמור, והמפרסם הודיע לו כי הפרטים שמסר ישמשו לצורך משלוח דבר פרסומת מטעמו, באחת הדרכים האמורות בסעיף קטן (ב);

(2) המפרסם נתן לנמען הזדמנות להודיע לו כי הוא מסרב לקבל דברי פרסומת כאמור, דרך כלל או מסוג מסוים, והנמען לא עשה כן;

(3) דבר הפרסומת מתייחס למוצר או לשירות מסוג דומה למוצר או לשירות האמורים בפסקה (1)."

54. בית המשפט העליון התייחס לתנאים להתקיימותו של החרג הסטטוטורי במסגרת ע"א 534/17 לפיד נ' סלקום ישראל בע"מ, פסקה 21 (פורסם במאגריס, 6.3.2019).

55. הנטל להוכיח כי התקיימו תנאיו של סעיף 30א(ג) לחוק התקשורת מוטל על המפרסם (למשל: עניין בן-עמי, פסקה 17). המשיבים לא עמדו בנטל זה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

56. ראשית, אציין כי המשיבים לא צירפו לתשובתם את התקנון שאמור היה להוכיח כי נמסרה ללקוחות המשיבה הודעה שבכוונת העוסק לכלול אותם ברשימת התפוצה של דברי הפרסומת. למעשה, המשיבים כלל לא טענו בתשובתם כי הודיעו ללקוחותיהם מראש כי בכוונתם לשלוח להם דברי פרסומת, באופן המאפשר להם להודיע כי אין ברצונם לקבלם. כך בשונה למשל מעניין שמילוביץ הנ"ל. ממילא סברתי כי לא ניתן לראות באישור התקנון על דרך ההפניה משום מתן הודעה כנדרש לפי סעיף 30א(ג) לחוק התקשורת, שכן פעולה זו אינה מגשימה את תכלית היידוע.

שנית, לא הוכח ואף לא נטען כי ללקוחות המשיבה ניתנה הזדמנות לסרב להיכלל ברשימת התפוצה קודם משלוח הדיוור הפרסומי, והם לא ניצלו אותה. משכך יש לקבוע כי ישנה אפשרות סבירה כי ייקבע שהמשיבים אינם עומדים בחריג הקבוע בסעיף 30א(ג) לחוק התקשורת.

57. לאור האמור מעלה, יש לקבוע כי המשיבה הפרה לכאורה את האמור בסעיף 30א(ב) לחוק התקשורת, כאשר בהתאם לסעיף 30א(ט) לחוק זה, הפרת הוראות הסעיף האמור מהווה עוולה אזרחית על-פי פקודת הנזיקין [נוסח חדש].

58. לאור המסקנה אליה הגעתי, אינני רואה צורך לדון בטענת המשיבה בנוגע להודעה שקיבל המבקש בדואר אלקטרוני טרם השלים את ההזמנה, כי מדובר בהודעה שירותית ולכן היא אינה עונה על הגדת "דבר פרסומת". אציין רק כי טענה זו מעוררת קושי, הואיל ואינני סבור כי ניתן לטעון כי היא לא נועדה לגורם לנמען לרכוש מוצרים מן המשיבה (למשל: רע"א 1154/18 בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ נ' זינגר, פסקה 4 (פורסם במאגרים, 6.6.2019)).

59. בנוסף, מצאתי כי קיימת אפשרות סבירה שייקבע שהמשיבים או מי מהם אחראים לכך שנוסח ההודעות שנשלחו לא עמד בחובה הקבועה בהוראת סעיף 30א(ה)(1)(א), מכיוון שבכותרת חלק מהודעות המייל שנשלחו למבקש בשנת 2021 ובשנת 2023 לא הופיעה המילה "פרסומת", כנדרש בחוק. אף עורך-דין פריד, שייצג את המשיבים טרם הוגשה בקשת האישור, אישר במכתב ששלח לבאי-כוח המבקש ביום 21.12.2023 כי כך היו פני הדברים.

אציין כי אכן לאחרונה הובעה הדעה כי אין מקום לאשר תובענה ייצוגית בגין הפרה זאת בלבד. כך נקבע למשל בפסק-דינו של כב' השופט ג' שני ב"ת"צ (מחוזי מרכז) 5290-03-22 רז המאושר נ' אימהות קונות ביחד בע"מ (פורסם במאגרים, 5.3.2025), אולם שם נכללו בהודעות שנשלחו המילים "תוכן שיווקי", שניתן לראות בהם כשווי ערך למילה "פרסומת", וממילא במקרה שלפניי הוכח בהתאם לנטל הנדרש בשלב בקשת האישור, כי המשיבים או מי מהם שלחו הודעות פרסומת ללקוחותיהם בלא שניתנה הסכמתם כנדרש בחוק התקשורת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

האם קיימת קבוצה לגביה קיימות שאלות משותפות של עובדה או משפט?

60. לא מצאתי ממש בטענת המשיבים לפיה שליחת ההודעות למבקש, הן בשנת 2021 והן בשנת 2023, לא יכולה להעיד על קיומה של קבוצה, ומכאן שלא קיימות שאלות משותפות לכל חברי הקבוצה.

61. כידוע, בשלב בקשת האישור המבקש אינו נדרש להציג ראיות לגבי עילתו של כל אחד מחברי הקבוצה, אלא עליו להצביע על קיומה של קבוצה בעלת מאפיינים דומים, או כלשון החוק כי "התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה" (סעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות).

62. בנסיבות בהן אין חולק כי בהתאם למדיניותה המפרה של המשיבה, כל מי שביצע הזמנה אצל המשיבה בשנת 2021 נכנס לרשימת התפוצה שלה, גם אם לא הסכים במפורש לקבלת דיוור פרסומי, הרי שהמשיבים אינם יכולים להיבנות מהטענה כי לא קיימת קבוצה או כי לא קיימות שאלות משותפות של עובדה או משפט.

63. אף אין בטענה כי ניתן היה בכל עת להקיש "הסר" (אשר לכל הפחות לגבי ההודעה הראשונה שקיבל המבקש – אין בה ממש) כדי לסייע למשיבים, הואיל ולא די בכך כדי לעמוד בדרישות החוק, כאשר לכתחילה לא ניתנה הסכמה מפורשת לקבלת הודעות פרסומת.

כך נקבע לעניין זה בע"א 2112/17 גרסט נ' נטוויז'ן בע"מ (פורסם במאגרים, 2.9.2018) (להלן: "עניין גרסט"):

"כך, בנדון דידן, שעה שנטוויז'ן נקטה במדיניות שיש בה לכאורה הפרה של הדין – אי-ניתוק צרכן במועד, משום שלא נוצר עמו קשר טלפוני – הרי שהקבוצה הנפגעת עולה מאליה: כל הצרכנים שלא נותקו במועד בגין כך".

64. מדיניותה האמורה של המשיבה עולה הן מעדות יצחק כי כל מי שרוכש מוצר דרך האתר נכנס לרשימת התפוצה (סעיף 50 לעיל), והן לאור התכתובות בין עורך-דין פריד, שניהל משאומתן מטעם המשיבים, לבין בא"כוח המבקש (נספחים 10-11 לבקשת האישור). אם כן, כאשר קיימת מדיניות מפרה כאמור במקרה שלפניי, ניתן לקבוע כי קיימת קבוצה אף בלא שהובאו מקרים נוספים מלבד המקרה של המבקש.

65. המשיבים ביקשו להסתמך על פסק דין שניתן לאחרונה במסגרת ת"צ (מחוזי מרכז) 5290-03-22 רז המאושר נ' אמהות קונות ביחד בע"מ ואח' (פורסם במאגרים, 5.3.2025) (להלן: "עניין אמהות קונות ביחד"), שם התייחס כב' השופט ג' שני לכך שהמקרה היחיד שהוצג בבקשת האישור הוא זה של המבקש עצמו (אותו מבקש

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

שהגיש אף את בקשת האישור בענייננו). ברם, בית המשפט כתב שם גם את הדברים הבאים (פסקה 20):

"כאן המקום לציין כי לעיתים, במסגרת דיון בבקשת אישור, ניתן להסיק מנסיבות המקרה הקונקרטי של המבקש, על אודות קיומה של תופעה רחבה. לעיתים, המבקש מוכיח כדבעי את קיומה של מדיניות מפרת-חוק, וכך מבסס הוא מניה וביה גם את קיומה של קבוצת נפגעים".

66. כך, בעניין שלפניי, ניתן להגיע למסקנה כי קיימת קבוצת נפגעים, הגם שהוצג עניינו של המבקש בלבד, כאשר המשיבה הודתה במדיניות הכללית. עצם העובדה שלא ניתנה הסכמה מפורשת למשלוח פרסומות, והעובדה כי המשיבה ראתה (לכל הפחות לגבי חלק מהתקופה בה עוסקת בקשת האישור) את כל מי שרכש או התעניין לרכוש אצלה מוצרים כמסכימים לקבלת דיוור פרסומי, מספקת כדי לקבוע כי קיימת קבוצה של אנשים שקיבלו דיוור פרסומי שלא היו מעוניינים בו, דבר שגרם להם נזק כזה או אחר. לעניין קיומו לכאורה של נזק כתוצאה מקבלת פרסומת בלא שניתנה הסכמה, ראו למשל: ת"צ (מחוזי חיפה) 10681-03-23 פרייפלד ואח' נ' וודסטוק גאלרי בע"מ ואח', פסקה 50 (פורסם במאגרים, 28.11.2024) (להלן: "עניין פרייפלד").

67. עוד יש לציין בהקשר זה, כי יצחק אמנם העיד כי האתר הוקם בשנת 2020 וכי בשלב מסוים הוסיפה המשיבה את האפשרות לסמן שמבוקש להיכלל ברשימת התפוצה של המשיבה, אך הוא לא ידע לומר מתי קרה הדבר והסתפק בהערכה כי **"אני חושב שזה היה באזור שנת 2022"** (עמוד 4, שורות 27-30 לפרוטוקול קדם המשפט) מבלי שצורפה כל אסמכתה לדברים. אין די בלשון רפה מעין זו, כאשר אין לצדה ראיה מתאימה על אודות שינוי המדיניות כנטען, כדי לשנות מן התוצאה אליה הגעתי. פשיטא, כי ככל שבשלב ניהול ההליך, יוגשו מסמכים שיוכיחו כי אכן המדיניות שונתה בשלב מסוים, הדבר יישקל כמובן.

לעניין המשמעות של איצירוף ראיה רלוונטית הנמצאת בידי בעל-דין, ראו למשל: ע"א 548/78 אלמונית נ' פלוני, פ"ד לה(1) 760, 736 (1980); רע"א 3489/09 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' חברת צפוי מתכות עמק זבולון בע"מ, פסקה 16 לפסק-דין של כב' השופט (כתוארו אז) ע' פוגלמן (פורסם במאגרים, 11.4.2013).

68. זאת ועוד, אינני מקבל את טענת המשיבים כי מעצם העובדה שלא הוגשו עד כה תביעות כנגד המשיבה בשל משלוח הודעות פרסומת שלא כדין יש כדי להביא למסקנה כי לא קיימת קבוצה. ככלל, אף כאשר הנזק הלכאורי משמעותי, אי-הגשת תביעה על-ידי מאן דהוא אינה שוללת כשלעצמה את האפשרות שהחוק הופר. דברים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

אלו נכונים במיוחד בתובענה הייצוגית, שכן כידוע, הליך זה נועד לכתחילה לאגד תביעות פרטניות שלא קיימת כדאיות כלכלית להגישן בנפרד (למשל: א' קלמנט, "התביעה הייצוגית כמכשיר לנטרול יתרונותיו של נתבע יחיד על-פני תובעים רבים" מחקרי משפט כא 387, 390-391 (2004)). איהגשת תביעות פרטניות כאשר הוכח קיומה של קבוצה, יכול להצביע על התממשות הכשל של "אדישות רציונלית" מצד חברי הקבוצה, אשר הליך התובענה הייצוגית נועד למנוע. אם כן, טענת המשיבים חותרת תחת תכלית החוק, שמניח כי אנשים לא נוטים להגיש תביעות בגין נזק מועט, ועל כן נדרשים תמריצים כדי להביא לאכיפת הדין.

69. אף אין לקבל את טענת המשיבים בדבר "תקלה נקודתית". המשיבים טענו כי המבקש הוסר מרשימת התפוצה לבקשתו בשנת 2021, וכי לא ברור להם כיצד הוא שב אליה בשנת 2023. הם העריכו כי מדובר בתקלה נקודתית שנגרמה בשל החלפת חברת השיווק שהעסיקה המשיבה.

70. כידוע, הנטל להוכחת תקלה נקודתית מוטל על כתפי המשיבים. כך קבע לעניין זה כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין בע"א 7187/12 צמח נ' אל על נתיבי אויר לישראל, פסקה פג' (פורסם במאגרים, 17.8.2024):

"ככל שנתבע ייצוגי טוען את טענת 'הטעות הנקודתית', יש לראות בכך מעין 'הדבר מדבר בעדו', ולהעביר את הנטל להוכחתה של טענת ה'טעות הנקודתית' לכתפי הנתבע...".

71. במקרה שלפניי, לא עמדו המשיבים בנטל המוטל עליהם להוכיח כי המדובר בתקלה נקודתית.

72. ראשית, הטענה לתקלה נקודתית נטענה בעלמא וללא ביסוס מספק. ספק אם יש במסמך שכותרתו "הצעת מחיר – גרבי שרייבר" (נספח 7 לתשובת המשיבה לבקשת האישור) כדי להוכיח כי אכן בוצעה החלפה של חברת השיווק במועד הרלוונטי. שנית, המסמך הוא מסמך כללי שאינו מתייחס כלל לתחומי האחריות של חברת השיווק או לתנאים המסחריים בין הצדדים. שלישית, גם אם התחלפה חברת השיווק שהעסיקה המשיבה, לא הובאו כל אינדיקציות שהיה בכך כדי לגרום למשלוח ההודעות למבקש בשנת 2023.

73. כדי להוכיח כי התקלה גרמה להוספת המבקש לרשימת התפוצה של המשיבה, ברמת ההוכחה הנדרשת אף בשלב זה של ההליך, היה על המשיבים להביא לעדות נציג מחברת השיווק עמה התקשרה המשיבה לטענתה בשנת 2023, או כל עד או ראיה רלוונטיים אחרים. דהיינו, גם אם אניח כי חברת השיווק הוחלפה בשנת 2023, משלא הוגש תצהיר מטעם גורם רלוונטי בחברת השיווק או ראיה שיש בה כדי להצביע על

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

נכונות טענות המשיבים בדבר תקלה נקודתית באותה עת, ברי כי לא די בטענה להחלפת חברת שיווק כדי להוכיח כי יש קשר בין ההחלפה לבין משלוח הודעות הפרסומת למבקש בשנת 2023. לעניין זה יפים הדברים שנכתבו בע"א 3608/18 יפאורה תבורי נ' שוקרון (פורסם במאגרים, 1.7.2019):

"שאלת עצם קיומה של קבוצת נפגעים מתעוררת על פי רוב כאשר אל מול טענת התובע המייצג, שלפיה עומדת לו עילת תביעה אישית, נטען כי עילה זו נעוצה בתקלה חד-פעמית או בנסיבות ייחודיות של תובע מייצג מסוים ... במצבים מסוג זה נדרש התובע המייצג להראות כי עניינו אינו מקרה פרטני וחד-פעמי, ועליו להוכיח לכאורה כי קיימת קבוצה של נפגעים שנפגעו בדרך דומה. שאלה מסוג זה עשויה להתעורר, למשל, כאשר התובע המייצג טוען כי ספק גבה ממנו כספים בניגוד להוראות הדין או החוזה שביניהם...; או כאשר התובע המייצג טוען כי חויב עבור שירות שלא ביקש ולא צרך.... בפסיקה מן העת האחרונה נערכה הבחנה בין 'מדיניות מפרה' מצידו של הספק לבין 'צבר טעויות נקודתיות' שביצע, תוך שהובהר כי מדיניות מפרה מבססת כשלעצמה קיומה של קבוצה".

74. בנוסף, וזה העיקר – ניתן ללמוד על קיומה של קבוצה מהתכתובות בין בא"כוח המבקש לבין בא"כוח המשיבים דאז, עורך־דין פריד. האחרון הבהיר בהודעת מייל ששלח ביום 24.12.2023 כי ממועד הקמת האתר ועד יום 31.12.2023 נשלחו 85 דברי פרסומת (מבלי לציין מתי נשלחו ולכמה נמענים נשלחו הפרסומות), כאשר 2,617 לקוחות ביקשו להסיר את שמם מרשימת הדיוור עד אותו מועד (נספח 11 לבקשת האישור). יצחק אישר בחקירתו כי כך הם פני הדברים (עמוד 28, שורות 1-3 לפרוטוקול).

75. בהקשר זה אפנה אף למכתב מיום 21.12.2023 (נספח 10 לבקשת האישור), שם כתב עורך־דין פריד לבא"כוח המבקש כך:

"בסוף שנת 2021 האתר הכיל מספר 4,040 רשומים [...] ביום 09/07/2023 הוחלף משרד הפרסום סמארט קליק במשרד פיפס ורשימת הדיוור הייתה לכל היותר 14,171 בסה"כ [...] החברת פרסום החדשה פיפס בטעות אנוש הכניסה את המייל של הרוכשים למורשים לרשימת הדיוור ומיד עם היוודע הדבר תוקנה הטעות [...]".

76. ממכתב זה עולה לכאורה, כי לכל הפחות 4,040 איש קיבלו פרסומות מבלי שהסכימו לקבלן כנדרש בדין, גם בלא קשר לטענה לתקלה נקודתית שלא הוכחה, שנטען כי ארעה בשנת 2023.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

77. משכך, יש לדחות את הטענה לקיומה של תקלה נקודתית, הואיל ולא עלה בידי המשיבים להוכיח את קיומה, וממילא היא אינה רלוונטית למשלוח הפרסומות לפני שנת 2023.

78. להשלמת התמונה, אציין כי לא מצאתי ממש בהשערה החליפית של המשיבים כי המבקש החל לקבל פרסומות פעם נוספת בשנת 2023, משום שהוא נרשם פעם נוספת לאתר המשיבה. לו היה ממש בטענה מעין זו, המשיבה הייתה יכולה בוודאי לאתר, בין בעצמה ובין באמצעות אחרים, את המועד בו הדבר קרה, וממילא אין די בהשערה שלא נתמכה ולו בבדל ראיה. עוד אציין, כי די במדיניות המשיבה טרם שנת 2023, כדי לקבוע כי היא הפרה את דרישות סעיף 30א לחוק התקשורת, כך שאין בטענה מעין זאת כדי להועיל למשיבים, למצער בשלב הדיוני הנוכחי.

עילת תביעה אישית וקיומו של נזק למבקש ולקבוצה

79. בהתאם להוראת סעיף 4(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, רשאי להגיש תובענה ייצוגית: "אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם - בשם אותה קבוצה" – קרי מי שיש לו עילת תביעה אישית.

80. כאמור, סברתי כי עלה בידי המבקש ובא-כוחו להצביע על מקרים במסגרתם הפרה המשיבה לכאורה את סעיף 30א לחוק התקשורת כלפיו, עת קיבל מהמשיבה הודעות פרסומות, הן בשנת 2021 והן בשנת 2023, חרף העובדה שלכאורה הוא מעולם לא הסכים לקבלת מסרונים פרסומיים. כמפורט לעיל, המבקש לא אישר ולא יכול היה לאשר קבלת דיוור פרסומי בשנת 2021, משום שלא ניתן היה לעשות כן לכל הפחות באותה עת.

81. עם זאת, בכך לא סגי. בהתאם לסעיף 4(ב)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, על המבקש להיות תובע ייצוגי להראות כי לכאורה נגרם לו נזק כתוצאה ממשלוח אותן הודעות.

82. לאחר ששקלתי את הדברים, סברתי כי נסיבות העניין בכללותן מלמדות כי במקרה דנן לא עמד המבקש בנטל להוכיח כי לכאורה נגרם לו נזק כתוצאה ממשלוח הודעות הפרסומות.

83. הגעתי למסקנה זאת לאור הנסיבות הבאות: ראשית, אין מחלוקת שהמבקש השתמש בכתובת דואר אלקטרוני הכוללת את שם המשיבה, שנועדה לדבריו לאפשר לו מיון אוטומטי של ההודעות המתקבלות בתיבת המייל שלו לתיקיות (עמוד 11, שורות 24-13 לפרוטוקול). עובדה זו מצביעה על כך שהמבקש ציפה לקבל את דברי הפרסומות ואולי אף היה מעוניין לקבלן. שנית, המבקש אישר בעדותו כי מלבד הכתובת בה השתמש כדי לבצע את ההזמנה מאתר המשיבה, הוא פנה למשיבה מכתובת דואר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

אלקטרוני אחרת (עמוד 15, שורות 6-17 לפרוטוקול), דבר שעלול על פני הדברים לגרום לקבלת הודעות פרסומיות נוספות, הפעם לכתובת הנוספת. שלישית, העובדה שהמבקש לא פנה בשנת 2023 בבקשה להסיר את פרטיו מרשימת התפוצה (עמוד 15, שורה 30 – עמוד 16, שורה 4 לפרוטוקול), לא עשה שימוש בקישור "הסר" או ביקש להסיר את פרטיו טלפונית. כך, הגם שאין מדובר באדם שמתעלם מדיוור פרסומי שנשלח אליו ללא הסכמתו, אלא באדם שלדבריו פועל מזה שנים כדי למגר את התופעה של משלוח הודעות הספאם. גם עובדה זו מצביעה לכל הפחות על היות המבקש אדיש לקבלת דברי פרסומת מהמשיבה.

גם אם לא די בכל אחת מהנסיבות שתוארו לכשעצמה כדי להגיע למסקנה אליה הגעתי, אני סבור כי בכל הנסיבות שתוארו יחד יש כדי להעיד לכאורה שקבלת ההודעות לא גרמה למבקש כל נזק.

84. בהקשר זה אפנה להחלטה שניתנה לאחרונה בבית המשפט הפדראלי בקליפורניה, בנוגע למבקשת לאשר את תביעתה כתובענה ייצוגית, אשר הזינה בכוונת מכוון מידע רגיש שלה בחיפוש שביצעה באתר מסוים, בתקווה שהמידע ייחשף, וקבע כי המבקשת חיפשה באופן אקטיבי הפרות של חוק הגנת הפרטיות כלפיה.

נקבע כי באותו מצב, כאשר ציפיותיו של המבקש להפרת פרטיותו מתממשות בסופו של דבר, הוא אינו יכול לטעון כי נגרם לו נזק ומשכך אין לו מעמד (standing) לייצג את הקבוצה בתובענה ייצוגית (Rodriguez v. Autotrader.com, Inc., 2025 WL 1085787, at 1 (C.D. Cal. Apr. 4, 2025)).

יש בנסיבות שהוצגו לעיל כדי ללמד כי אף המבקש שלפניי צפה כי פעולותיו יגרמו למשלוח פרסומות מהמשיבה, הגם שלא נתן את הסכמתו לכך, ומשכך יש לקבוע כי לא נגרם לו נזק מקבלתן.

85. המבקש אמנם טען בסיכומיו כי המילים שכתב באתר המשיבה בעת ההזמנה שביצע בשנת 2021 מוכיחות כי הוא לא רצה לקבל דברי פרסומות, וכי ממילא קבלתם גרמה לו נזק, אבל כידוע מעשים מלמדים יותר ממילים (Actions speak louder than words), ומעשיו מלמדים כי גם אם לא נתן את הסכמתו לקבלת פרסומות מהמשיבה, קבלתן לא גרמה לו נזק. במאמר מוסגר, אציין כי לא כך הם פני הדברים לגבי חברי קבוצה אחרים, שקיבלו דברי פרסומת מבלי שהסכימו לכך, ואשר אין חולק כי חלקם אף ביקשו להסיר את עצמם מרשימת התפוצה בפועל, כך שיש בכך לכאורה כדי לתמוך בטענה כי נגרם להם נזק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

86. יפים דברים שכתב כב' השופט א' הקר על אודות דרך הילוכו של המבקש שם – הוא המבקש בהליך שלפניי – בית"צ (שלום ב"י) 18218-09-20 רז המאושר נ' פנתרה פרו בע"מ (פורסם במאגרים, 19.7.2023) (להלן: "עניין פנתרה"):

"[...] די אם אציין כבר עתה, כי דומה שהמבקש אכן פועל בדרכים מגוונות על מנת להגיש תביעות לפי חוק התקשורת, תוך שימוש בכתובות דואר שונות, וניצול מומחיותו במחשבים. ובוחר שלא להסיר עצמו מרשימת התפוצה (לא באופן מידי ולא באמצעות הקישור, הגם שבמקרים אחרים הוא כן לחץ על הקישורים).

39. תחילה לא דרש המבקש כי יסירו אותו מרשימת התפוצה אלא ביקש מהמשיבה ישירות פיצוי בלחצן "יצירת קשר". גם כשפנה ישירות לאותו מייל לא דרש תחילה את הסרתו מהרשימה אלא רק "התעניין" כיצד הגיעו אליו. לא מן הנמנע כי ניתן יהא לראות בהתנהלות זו של המבקש ככזו שנועדה לצבור מספר הודעות בטרם נעשה על ידו ניסיון אמתי להסרתו מרשימת התפוצה...

48. בנסיבותיו המיוחדות של מקרה זה, בו עסקינן בתובע המעיד על עצמו כי הוא פועל מול גופים רבים על מנת לנסות ולאכוף את הוראות חוק התקשורת ואף מעניק שירות לגופים שונים כיצד לעמוד בהוראות החוק, השולח הודעות דואר רבות מכתובות שונות, ואשר התנהלותו בעניין זה מעלה תהיות, לרבות לעניין רצונו להיות מוסר מרשימת התפוצה, דומה כי אין המדובר בתובע שנגרם לו נזק ממשלוח ההודעות אליו, וכי הוא דווקא היה מעוניין בכך. בנסיבות אלו אינני סבור שלתובע נגרם נזק בלתי ממוני ממשלוח ההודעות."

87. כידוע, הקביעה כי לא עלה בידי המבקש להוכיח לכאורה כי נגרם לו נזק, אינה מביאה בהכרח למסקנה כי דין בקשת האישור להידחות. כך, כאשר בהתאם לפסיקה לפיה בשלב בקשת האישור די בכך שהמבקש יוכיח כי נשלחו לו ולחברי הקבוצה דברי פרסומת בניגוד לדין על מנת לקבוע שישנה אפשרות סבירה כי ייקבע שנגרם לחברי הקבוצה נזק (למשל: רע"א 1621/16 MEGA ADVANCED MATHEMATICAL SYSTEM LTD נ' זילברג, פסקה 10 (פורסם במאגרים, 14.6.2016) (להלן: "עניין MEGA")). במצב דברים זה, ניתן לקבל את בקשת האישור תוך החלפת המבקש בחבר קבוצה אחר, וזאת בהתאם לסעיף 8(ג)(2) לחוק תובענות ייצוגיות.

88. כל זאת בשונה מעניין פנתרה, עליו הסתמכו המשיבים. אמנם גם שם נקבע כי לא הוכח כי למבקש נגרם נזק, אך בית המשפט קבע בנוסף כי בעניין זה כי "המבקש לא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

הניח תשתית ראייתית מספקת לקיומה של קבוצה אליה נשלחו הודעות דוא"ל ללא הסכמתה" (פסקה 62 לפסק הדין). במקרה שלפניי השתכנעתי כי קיימת קבוצת לקוחות שקיבלה מהמשיבה הודעות פרסומת מבלי שנתבקשה ליתן הסכמתה לכך, וזאת הן לאור אופן ביצוע ההזמנה באמצעות אתר המשיבה באותה עת (כמפורט לעיל), כאשר יצחק העיד כי כל מי שמבצע הזמנה נכנס לרשימת הדיוור, והן לאור התכתובות בין באיכוח המבקש לעורך־דין פריד, שם האחרון אישר להלכה ולמעשה כי קיימת קבוצה.

89. די בכך שעלה בידי המבקש ובאיכוחו להראות, ברף הנדרש בשלב הנוכחי, כי המשיבה שלחה דברי פרסומת באופן שאינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק התקשורת, וכי מדובר בהתנהלות שיטתית, על־מנת לתמוך בהנחה בדבר קיומה של קבוצה (עניין גרסט, פסקה 29). השאלה אם נגרם בשל כך נזק לחברי הקבוצה, וכל שכן מה שיעורו, צריכה להתברר במסגרת שלב בירור ההליך לגופו.

החלפת המבקש

90. סעיף 8(ג) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כך :

"(1) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית אף אם לא התקיימו התנאים האמורים בסעיף קטן (א)(3) או (4), אם מצא כי ניתן להבטיח את קיומם של תנאים אלה בדרך של צירוף תובע מייצג או כוח מייצג או החלפתם, או בדרך אחרת; אישר בית המשפט תובענה ייצוגית בהתאם להוראות פסקה זו, יתן בהחלטתו הוראות לשם הבטחת ייצוג וניהול ענינם של חברי הקבוצה בדרך הולמת ובתום לב כאמור באותו סעיף קטן;

(2) מצא בית המשפט כי התקיימו כל התנאים האמורים בסעיף קטן (א), ואולם לא מתקיימים לגבי המבקש התנאים שבסעיף 4(א)(1) עד (3), לפי הענין, יאשר בית המשפט את התובענה הייצוגית אך יורה בהחלטתו על החלפת התובע המייצג."

91. המנגנון האמור בסעיף 8(ג) לחוק משקף את הדגש ששם המחוקק על הקבוצה הנפגעת ולא על המבקש הפרטני. דהיינו, המנגנון משקף את העדפת האינטרסים של הקבוצה והציבור בהכרעה בשאלות השנויות במחלוקת על פני האינטרס האישי של יוזמי ההליך (ראו: רע"א 3698/11 שלמה תחבורה (2007) בע"מ נ' ש.א.מ.ג.ד. שירותי אכיפה בע"מ, פסקאות 6-8 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ע' פוגלמן (פורסם במאגרים, 6.9.2017)).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

92. להבדיל מלשונו של סעיף 8(ג)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, העוסק במצב בו התקיימו התנאים לאישור תובענה ייצוגית מלבד התנאים האמורים בסעיף 8(א)(3) ו-8(א)(4) לחוק, והנוקט בלשון "רשאי", סעיף 8(ג)(2) לחוק נוקט בלשון חובה. דהיינו, כאשר כל התנאים לאישור תובענה ייצוגית מתקיימים, אך למבקש לא עומדת עילת תביעה אישית והוא אינו יכול לעמוד בראש חברי הקבוצה ולייצגם, נראה כי בית המשפט יהיה מחויב בדרך כלל לאשר את התובענה כייצוגית, תוך שהוא מורה על החלפתו של המבקש ועל איתור תובע חלופי (ראו למשל: רע"א 8205/21 אופקים נסיעות ותיירות (1979) בע"מ נ' גרינוולד, פסקה 13 (פורסם במאגרים, 28.12.2022)).

93. אינני סבור כי המקרה שלפניי הינו המקרה החריג בו יש להימנע מהפעלת המנגנון האמור בסעיף 8(ג) לחוק תובענות ייצוגיות, דהיינו מקרה שבו ניתן היה לצפות מראש כי אין בידי המבקש עילת תביעה אישית (למשל: רע"א 3431/15 יוטריו פרימיום בע"מ נ' יושרה - עמותה לקידום היושרה בשוק ההון (פורסם במאגרים, 16.7.2015)). בנסיבות בהן בית המשפט הגיע למסקנה כי המבקש ואחרים קיבלו דיוור פרסומי מהמשיבה מבלי שהסכימו לכך, אין מקום לקבוע כי מדובר במקרה בו המבקש היה מודע (או היה צריך להיות מודע) בעת הגשת בקשת האישור כי הוא אינו כשיר להגישה על-פי תנאי החוק. לשון אחרת, קביעתי כי יש להורות על החלפת המבקש אינה מבוססת על המסקנה שהמשיבים לא הפרו כלפיו את הוראת סעיף 30א לחוק התקשורת (שהרי קבעתי כי המבקש קיבל דיוור פרסומי ללא הסכמתו) אלא על רקע המסקנה אליה הגעתי כי התנהלותו של המבקש מצביעה על כך שלא נגרם לו נזק כתוצאה מקבלת הדיוור הפרסומי ללא הסכמתו.

94. על כן, במצב דברים זה, כאשר מצאתי כי התובענה ראויה להתברר במסגרת של תובענה ייצוגית, סברתי כי יש לילך בדרך המלך ולהורות על החלפתו של המבקש בחבר קבוצה אחר. ראו לעניין זה: ע"א 2718/09 "גדיש" קרנות גמולים בע"מ נ' אלסינט בע"מ, פסקה 20 לפסקדינה של כב' הנשיאה דורית בייניש (פורסם במאגרים, 28.5.2012).

95. סיכום ביניים: עלה בידי המבקש ובא-כוחו להראות כי המשיבה 1 שלחה ללקוחותיה הודעות פרסומיות מבלי שנתנו את הסכמתם לכך. כן עלה בידיהם להצביע על קיומה של קבוצה. מנגד, הואיל ולמבקש עצמו לא נגרם נזק, הוא אינו יכול לייצג את הקבוצה ויש להורות על החלפתו.

התקיימות התנאים לאישור תובענה ייצוגית

96. בהתאם לסעיף 8(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, תנאי לאישורה של תובענה כייצוגית הוא כי "התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

בענייננו, השאלה העיקרית האם המשיבה הפרה את הוראות סעיף 30 לחוק התקשורת, והאם נזק בעקבות כך, היא שאלה משותפת לחברי הקבוצה, וכאמור לעיל ישנה אפשרות סבירה כי היא תוכרע לטובתם.

97. אף התנאי כי "תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין" (סעיף 8(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות) מתקיים במקרה שלפניי. כך, לאור היקפה הקטן יחסית של כל תביעה פרטנית ומספרם הלכאורי הגדול יחסית של חברי הקבוצה, אשר מונע אפשרות מעשית לצירוף כל התובעים להליך.

תוצאה זו מתחייבת לאור הכשלים שמכשיר התובענה הייצוגית נועד לפתור, העיקרי שבהם הוא מצב בו הפרת דין יצרה נזק קטן ליחיד, ולכן הגשת התביעה אינה כדאית עבורו. כאמור, הליך התובענה הייצוגית נועד למנוע מצב של תת-אכיפה של הדין, הואיל ולנפגע אין תמריץ כלכלי לעמוד על זכותו לאור העלויות הכרוכות בניהול הליך משפטי והנטל הכרוך בו, ובכך למנוע מהמפר מלחמוק מחובותיו החוקיות (כאמור, מטרה זו מעוגנת בסעיף 1(1) לחוק תובענות ייצוגיות). יתרה מכך, הכרעה מאוחדת בשאלות המשותפות לכלל חברי הקבוצה תחתור להגשים את מטרתו של החוק ככלי לקידום אינטרס אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו (סעיף 1(2) לחוק תובענות ייצוגיות).

98. לא מצאתי ממש בטענת המשיבים כי עלי-מנת לדעת מי מלקוחותיה של המשיבה נפגע ומה הנזק שנגרם לו, יהיה צורך לבחון כל מקרה לגופו. הדברים אינם נכונים, לכל הפחות בכל הנוגע לתקופה לגביה לא ניתן היה לסמן הסכמה לקבל דיוור פרסומי. לגבי תקופה זו, כל לקוחותיה של המשיבה הם חברי הקבוצה, כפי שאף התייחס לכך עורך-דין פריד בתכתובת בינו לבין בא"כוח המבקש.

בכל הנוגע לטענה לעניין השונות בנזק, השלב הדיוני בו יש להידרש לסוגיה זו הוא בדיון בתובענה הייצוגית לגופה. עצם העובדה שהנזק עשוי להשתנות בין חברי הקבוצה אין בה כדי להפוך את ההליך, מיניה וביה, לכזה שאינו מתאים לדיון כתובענה ייצוגית (ראו למשל: ע"א 8037/06 ברזילי נ' פריינר (הדס 1987) בע"מ, פסקה 70 לפסק דינו של כב' השופט (כתוארו אז) ח' מלצר (להלן: "עניין פריינר"); בג"ץ 5148/18 שחם נ' בית הדין הארצי לעבודה, פסקה 30 (פורסם במאגרים, 11.7.2022)).

99. המשיבים טענו כי הקבוצה אינה גדולה דיה כדי להצדיק ניהול הליך של תובענה ייצוגית, אך לא תמכה טענה זו בנתון כלשהו. ההפך הוא הנכון – הטענה נסתרת לאור הדברים שכתב עורך-דין פריד, כאשר לדבריו מדובר, כאמור, לכל הפחות ב-4,040 אנשים, שהיו רשומים לאתר בשנת 2021, ובמועד החלפתו הנטענת של משרד הפרסום ביום 9.7.2023 מדובר על לכל היותר 14,171 אנשים (נספח 10 לבקשת האישור). עוד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

כתב עורך־דין פריד במסגרת התכתובות בין הצדדים טרם הגשת בקשת האישור, כי 2,617 לקוחות ביקשו להסיר את עצמם מרשימת הדיור (נספח 11 לבקשת האישור). אף הטענה כי חברי הקבוצה ידועים נטענה בעלמא ומבלי שגובתה בראיות, וממילא אף אם אלה פני הדברים, אין לא מצאתי כי יש בכך כדי למנוע את אישור התובענה כייצוגית.

100. לא מצאתי מניעה להסתמך על הנתונים שהציג עורך־דין פריד בתכתובת בדואר אלקטרוני ובמכתב ששלח לבא־כוח המבקש. אציין לעניין זה כי בעוד ששמעון אישר כי המשיבים שכרו את שירותיו של עורך־דין פריד טרם פתיחת ההליך (עמוד 20, שורות 14-15 לפרוטוקול), יצחק טען כי עורך־דין פריד הוא גיסו, אשר לדבריו "הוא מטפל בזה. יש הבדל בין ייצוג לבין [...] הוא טיפל בזה לפני ההליך" (עמוד 21, שורות 8-11 לפרוטוקול). יצחק אף אישר בכל הנוגע לנתונים שהופיעו במכתב ששלח עורך־דין פריד לבא־כוח המבקש ביום 21.12.2023 כי "אם זה מה שכתוב אז נכון" (עמוד 26, שורות 1-3 לפרוטוקול).

עוד יש להדגיש, כי המשיבים 2-3 היו מכותבים גם הם לתכתובת במייל שהתקיימה בין עורך־דין פריד לבא־כוח המבקש, ולו עורך־דין היה כותב דברים שאינם מקובלים על מי מהם, בוודאי היו מעירים על כך. בנסיבות אלה, יש לדחות בשתי ידיים את ניסיונו הרפה של יצחק להרחיק את המשיבים מעורך־דין פריד, אשר ללא ספק ניהל מטעם את המשא־ומתן טרם הגשת בקשת האישור.

101. כעת אתייחס לתנאים העוסקים בהולמות הייצוג ובתום לבם של הגורמים המייצגים (סעיפים 8(א)(3) ו-8(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות). אדם המבקש לחבוש כובע של תובע ייצוגי ולייצג אחרים בהליך המשפטי מבלי שאלה מינו אותו, חייב להוכיח את כשירותו לייצג ולהוביל את הקבוצה ואת היותו ראוי לשמש כשלוחה. דרישה זו נועדה להבטיח כי עניינם של חברי הקבוצה שאינם נוטלים חלק פעיל בניהול ההליך, ולעתים אף אינם מודעים כלל לקיומו, לא ייפגע כתוצאה מייצוג בלתי־הולם. תכלית זו מקבלת משנה תוקף לאור העובדה כי פסק־הדין בתובענה הייצוגית מהווה מעשה בית דין לגבי כל הנמנים עם הקבוצה (סעיף 24 לחוק תובענות ייצוגיות). דרישה זו רלוונטית, כמובן, גם לבא־כוח המבקש שעליו מוטל החלק הארי בניהול ההליך (עניין פרינר הנ"ל).

102. סעיף 8(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות מבקש לברר אם קיים "יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת". המבקש טען כי לבא־כוחו ניסיון בניהול תובענות ייצוגיות, ולכן אין חשש לעניין ייצוג חברי הקבוצה באופן הולם. בנסיבות אלה, כאשר בא־כוח המבקש עוסק בתחום, ושעה שהמשיבים לא טענו כי לא כך הם פני הדברים, נחה דעתי כי תנאי הסף האמור בסעיף זה מתקיים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

103. המשיבים התרכזו בסיכומיהם (ולמעשה גם בתשובה לבקשת האישור) בטענות הקשורות לסעיף 8(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, המתנה את אישור התובענה כייצוגית בכך שקיים "יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב".

104. תחילה אציין כי הואיל וממילא סברתי כי לא הוכח כי לכאורה נגרם למבקש נזק, ושעה שהטענות בדבר חוסר תום לב הועלו כנגד המבקש ולא כנגד בא"כוחו, הרי שלא מצאתי מקום להאריך בסוגיות הקשורות לשאלת תום לבו של המבקש.

105. עוד אציין בראשית הדברים, כי מצאתי כי אין להסתמך על כתבה עיתונאית שתמלילים מתוכה צורפו לתשובת המשיבה. אין מדובר בראיה שהוגשה על-ידי מי שערך אותה, וממילא יש לקבוע כי משקלה נמוך ביותר (ראו למשל: בג"ץ 2148/94 גלברט נ' נשיא בית המשפט העליון, פ"ד מח(3) 573, 601 (1994); פש"ר (מחוזי ת"א) 1474-03 עורך דין ארז חבר, עורך דין מרדכי האן-מרקוביץ בתפקידם כנאמנים לנכסי החייב אייל שני נ' אייל שני, פסקה 8 (פורסם במאגרים, 15.12.2011)).

בדומה, לא מצאתי כי יש מקום להסתמך על הקלטת דברי המבקש שהושמעה בהליך אחר, ואשר לא נתבקש בשום שלב להגישה. אף אין מקום להתייחס לטענת המשיבים בסיכומיהם כי המבקש שלח אדם אחר "להכשיל את המשיבה", משלא הוצג לגביה ולו בדל ראיה.

106. אף לגופם של דברים, אינני סבור כי ניתן לקבוע במקרה שלפניי כי קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה לא ינוהל בתום לב:

107. אינני סבור כי די בעובדה שהמבקש לא ביקש להסיר את עצמו מרשימת התפוצה לאחר ההודעות שקיבל בשנת 2023, אלא ביקש לדעת מי הגורם האחראי על השיווק, כדי לקבוע כי המבקש חסר תום לב. לא מצאתי כי מדובר במקרה שלפניי במצב בו המבקש ניסה ליצור לעצמו עילת תביעה שלא הייתה בידו (למשל: רע"א 3431/15 יוטרייד פרמיום בע"מ נ' יושרה - עמותה לקידום היושרה בשוק ההון (פורסם במאגרים, 16.7.2015) אלא במצב בו הופרה הוראת סעיף 30 לחוק תקשורת כלפיו, מבלי שהדבר גרם לו לנזק. זאת ועוד, הגם שמוטב היה שהמבקש היה נמנע מלהציע עצמו למשיבים כיועץ בתחום הספאם, כאשר מהתמלילים שצירפו המשיבים עולה כי המבקש הציע לעשות זאת בהתנדבות, אינני סבור כי די בכך כדי להצביע על חוסר תום לב מצדו.

108. אף לא סברתי כי שימוש בכתובת הכוללת את שמה של המשיבה מצביעה על חוסר תום לב, להבדיל מהיותה אינדיקציה לכך שקבלת ההודעות לא גרמה למבקש נזק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

בדומה, הגם שהשימוש בכתובות שונות יכול להצביע על חוסר תוס'לב מצד המבקש (כפי שנקבע למשל בעניין אמהות קונות ביחד הנ"ל, שם המבקש עשה שימוש ב"כתובת דוא"ל מתחלפות"), במקרה שלפניי המבקש עשה שימוש בכתובת אחת בלבד לשם ביצוע רכישה באתר המשיבה, כאשר כתובת בודדת נוספת משמשת את המבקש, לדבריו, לשם משלוח פניות ישירות לחברות השונות (עמוד 15, שורות 23-6 לפרוטוקול).

109. המשיבים טענו כי המבקש נוהג להגיש תביעות נגד בתי עסק, במטרה לסחוט אותם ולגרום להם לשלם לו סכומי כסף ניכרים. אולם, הפסיקה הנוהגת קובעת כי אין בעצם העובדה שמדובר בתובע סדרתי כדי להוות כשלעצמו חוסר תוס'לב (למשל: ת"צ (מחוזי חיפה) 44664-03-15 זילברג נ' מפעל הפיס (חל"צ), פסקה 91 (פורסם במאגרים, 4.4.2016); עניין אמהות קונות ביחד, פסקה 22).

המבקש אינו חולק על כך שהוא הגיש תביעות רבות בתחום הספאס, אך לדבריו הוא עושה כן רק כאשר המשיבות מסרבות לתקן את דרכיהן. נראה כי בכל הנוגע למקרה שלפניי יש ממש בטענה זו של המבקש, לאור העובדה שהוא בחר שלא להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד המשיבים בשנת 2021, על אף שקיבל 4 הודעות דואר אלקטרוני מהמשיבה, מבלי שנתן לכך את הסכמתו, ולמעשה הטריגר להגשת בקשת האישור הינן ההודעות שקיבל בשנת 2023.

עוד אציין, באשר לטענה כי המבקש הינו תובע סדרתי, כי במסגרת סעיף 4 להצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 16), התשפ"ד-2024, ה"ח 1785 (22.7.2024), מוצע להגביל את מספר הבקשות לאישור שמגיש אדם לחמש תביעות בשנה קלנדרית, אך נכון לעת הזאת הגבלה מעין זו אינה קיימת.

110. לאור האמור מעלה, נחה דעתי כי התקיימו התנאים המפורטים בסעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות.

אחריותם של המשיבים 3-2

111. הואיל ומצאתי כי המשיבה 1 שלחה דברי פרסומת שלא כדין ללקוחותיה, כעת אדרש לטענת המבקש כי יש לייחס למשיבים 3-2 אחריות אישית לשליחת דברי הפרסום עלידי המשיבה 1, בהיותם נושאי משרה בחברה.

112. סעיף 30א(ח) לחוק התקשורת קובע כך:

"מנהל של תאגיד וכן מי שאחראי לתחומי השיווק או הפרסום בתאגיד (בסעיף זה – נושא משרה בתאגיד) חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי סעיף קטן (ו) בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו;

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

המפר הוראה זו, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין;
נעברה עבירה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא
משרה בתאגיד הפר את חובתו לפי סעיף קטן זה, אלא אם כן עשה כל
שניתן כדי למלא את חובתו.

113. אם כן, סעיף 30א(ח) לחוק התקשורת כולל שני מרכיבים – הראשון, קביעת חובת
פיקוח על נושא משרה בתאגיד או מי שאחראי לתחום השיווק לפקח ולעשות כל
שניתן למניעת הפרה של סעיף 30א(ב) או 30א(ג) לחוק; המרכיב השני הוא קביעת
חזקה לפיה נושא משרה בתאגיד ייחשב כמי שהפר את חובת הפיקוח אלא אם עשה
כל שניתן כדי למלא את חובתו.

114. בעניין MEGA קבעה לעניין זה כב' השופטת (כתוארה אז) א' חיות בפסקה 12 לפסק
הדין כך:

"כידוע, העובדה שתאגיד מהווה אישיות משפטית הנפרדת מזו של
נושאי המשרה המכהנים בו אינה פוטרת את נושאי המשרה מלשאת
באחריות לעוולות שביצעו באופן אישי במסגרת תפקידם (ראו: ע"א
2273/02 חברת פסל בע"מ נ' חברת העובדים השיתופית הכללית בא"י
בע"מ, פ"ד נח(2) 36, 42 (2003)). במקרה דנן עניין לנו בנושאי משרה
שהם בעלי המניות והדירקטורים היחידים בחברות שבשליטתם. די
בכך כדי לבסס אפשרות סבירה שייקבע כי הם נושאים באחריות
אישית לעוולות המיוחסות לאותן חברות כמי שמעורבים בפועל
בביצוען. ... עוד אציין בהקשר זה כי נוכח העובדה שנקבע בסעיף
30א(א) לחוק התקשורת כי במקרה שבו משוגר דבר פרסומת בניגוד
לחוק כל "מי שתוכנו של דבר הפרסומת עשוי ... לקדם את מטרותיו"
יכול להיחשב כ"מפרסם" שלו, יש סיכוי סביר כי יקבע שאין צורך
בהרמת מסך על מנת להטיל אחריות על נושא משרה בתאגיד בגין
מעורבותו בשיגור לא חוקי של דברי פרסומת שנועדו לקדם את עסקי
התאגיד שבו הוא מועסק (לעמדות השונות בסוגיה זו ראו: ת"א (מחוזי
ת"א) 1586/09 חיות נ' טלרן מסרים מיידיים בע"מ, [פורסם בנבו]
בפסקה 3(ד) (5.4.2011) (להלן: עניין טלרן); ת"ק (שלום קריות)
14-11-23742 חונדיא נ' אור הקסם בע"מ, [פורסם בנבו] בפסקה 68
[נבו] (15.6.2015) (להלן: עניין חונדיא); ת"צ (מחוזי חיפה) -10316-02
14 זילברג נ' אור הקסם בע"מ, [פורסם בנבו] בפסקה 12 (22.9.2014)
(להלן: עניין אור הקסם); עוד ראו והשוו: עניין זילברג, בפסקה 2).

[ההדגשות אינן במקור – ע"ט]

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

115. אציין כי בשאלה האם ומתי ניתן לייחס אחריות לבעלי מניות ולדירקטורים בגין שליחת דברי פרסומת על-ידי החברה, הובעו דעות שונות בבתי המשפט המחוזיים (ראו למשל: ת"צ (מחוזי ת"א) 11446-08-21 דור נ' לייט האוס 23 בע"מ, פסקאות 32-36, 68-69 (פורסם במאגרים, 8.7.2024)).

116. בעניין MEGA מדובר היה במי שהיו בעלי המניות והדירקטורים היחידים של החברה. אף בענייננו שמעון הינו בעליה של המשיבה והדירקטור היחיד שלה. יצחק הוא בנו של שמעון, ומשמש כמנהל השיווק במשיבה. על כן, סעיף 30א(ח) קובע חזקה לגבי שניהם כי הם הפרו את חובתם לפי סעיף 30א לחוק התקשורת.

117. די בתשתית הראייתית הקיימת כדי להגיע למסקנה שקיימת אפשרות סבירה שהתובענה תוכרע לטובת חברי הקבוצה תוך ייחוס אחריות אישית לשמעון וליצחק.

118. הטענה כי שמעון הוא אדם חרדי כבן 70, שאינו מתמצא בכל הקשור לטכנולוגיה ובכלל זה במיילים (סעיף 16 לתשובה לבקשת האישור), אינה מספקת. ראשית, מן התכתובת בין הצדדים שצורפה לבקשת האישור ניתן לראות כי שמעון עושה שימוש בדואר אלקטרוני, והיה מכותב לתכתובות בין עורך-דין פריד לבין בא"כוח המבקש בכל הנוגע למשאזומתן שנוהל בין הצדדים. שנית, אמנם שמעון מינה את בנו יצחק, שכיר במשיבה, להיות אחראי לתחום השיווק הדיגיטלי של המשיבה (עמוד 19, שורה 33 – עמוד 20 שורה 1 לפרוטוקול), אולם לא די בכך כדי להסיר את האחריות משמעון, כבעל המניות והדירקטור היחיד בחברה. ראו למשל: ת"צ 12661-08-21 פטלביץ' נ' די אנד די דנה דוד קניינות ויבוא בע"מ ואח' (פורסם במאגרים, 2.1.2024); ת"צ 24814-04-22 ביטון נ' מ.ש.ק. שירותים תפעוליים בע"מ ואח' (פורסם במאגרים, 12.5.2024).

אין מחלוקת כי לשמעון, כבעל המניות היחיד בחברה, אינטרס ישיר בהגדלת רווחיה של המשיבה והוא אף אישר זאת בחקירתו (עמוד 19, שורות 31-32 לפרוטוקול). משכך לא נסתרה החזקה כי הוא הוא אחראי אישית לכאורה למשלוח הודעות הפרסומת שנשלחו בניגוד לחוק התקשורת.

119. בכל הנוגע ליצחק, אין חולק כי הוא היה האחראי לשיווק הדיגיטלי של המשיבה, ומשכך יש לקבוע כי הוא היה לכאורה מעורב אישית במשלוח הודעות הפרסומת. בנוסף, יצחק אישר בעדותו כי בחלק מהמקרים הוא מאשר באופן אישי את דבר הפרסומת (עמוד 25, שורות 9-12 לפרוטוקול). לא בכדי הצעת המחיר שנשלחה למשיבה ממושרד שיווק ביום 15.6.2023 (נספח 7 לתשובה לבקשת האישור) מופנית ליצחק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

הדברים עולים אף מתמלול השיחה בין יצחק לבין המבקש: כאשר יצחק נשאל אם הוא אחראי למשלוח הפרסומות למבקש הוא השיב "כן, אני בעל האתר..." (נספח 2 לתשובת המשיבים לבקשת האישור).

120. יצחק אמר אמנם בשלב מסוים בשיחה המתומללת כי מזכירתו שולחת את הפרסומות, אך ממילא הגדרת "מפרסם" בסעיף 30 לחוק התקשורת קובעת כי "לא יראו כמפרסם מי שביצע, בעבור אחר, פעולת שיגור של דבר פרסומת". כך הם פני הדברים אף בכל הנוגע לתנאים לאחריות מעביד בדיני הנזיקין הכלליים.

121. אם כן, לא מצאתי כי די בטענה כי יצחק אינו שולח את ההודעות בעצמו אלא באמצעות משרד שיווק מסייע בעניין, כדי לפטור אותו מאחריותו למעשי המשיבה. מדובר בטענה שנטענה בעלמא, ובנסיבות הדברים כפי שהוכחו נכון לעת הזאת, ניתן לקבוע כי יצחק לא פעל כדין. כך בפרט, כאשר לא הוצג ולו בדל ראיה לטענת יצחק כי הוא עשה כל שביכולתו לקיים את הוראות הדין, וכי וידא כי חברת השיווק עמה עבד הקפידה לקיים את הוראות הדין. אכן, העובדות שלפניי מלמדות כי לא כך היה.

122. אציין, כי קבלת טענה מעין זו שהעלה יצחק, עלולה לעורר "חשש לא מבוטל שגופים מסחריים יעדיפו לפרסם את עסקיהם באמצעות גורם שלישי על מנת לעקוף את הוראות חוק התקשורת – והדבר עלול לרוקן מתוכן את האיסור על משלוח ספאם. במענה לחשש זה יובהר תחילה, כי מאחר שלא אחת יש קושי לאתר את הגורם ששלח בפועל את ההודעה, הנחת המוצא היא שהודעת פרסום המפרסמת את עסקיו של גורם מסוים – שוגרה על ידי אותו גורם; וככל שזה טוען כי ההודעות שוגרו על ידי חברת פרסום, עליו להוכיח זאת. נוסף על כך, וזה העיקר לענייננו, גם אם הגורם המסחרי הראה שדבר הפרסומת לא שוגר על ידו, עדיין ניתן ואף ראוי בנסיבות מסוימות לייחס לו אחריות בגין מעשה השיגור [...]" (כב' השופטת ע' ברון ברע"א 1326/18 סמארט קלאב אחזקות בע"מ ואח' נ' בתיה כהן ואח', פסקה 11 (פורסם במאגריס, 31.12.2020)).

123. עוד אציין כי גם לעניין סוגיה זו אין הדברים דומים לעניין פנתרה, עליו מסתמכים המשיבים, וממילא כל מה שנאמר שם לעניין שאלת האחריות האישית הוא כי יש לתהות מדוע צירף המבקש שלוש מנהלות שונות לבקשת האישור (שם, פסקה 75). במקרה שלפניי שמעון צורף בהיותו בעל המניות והדירקטור היחיד, ויצחק צורף בהיותו הגורם האחראי לשיווק אצל המשיבה 1.

124. נוכח מסקנתי שקיימת אפשרות סבירה שהמשיבים 2-3 יחויבו באחריות אישית לפי הדין הכללי, אין להידרש לשאלה (שלא הועלה על-ידי המשיבים) האם סעיף 30א(ח) לחוק התקשורת והחזקה הקבועה בו חלים בתביעה בגין עוולה אזרחית או רק במישור הפלילי – שאלה אשר קיימת לגביה גישות שונות בפסיקה. לגישה שלפיה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

ההוראה חלה במישור האזרחי, ראו למשל: ת"א (מחוזי ת"א) 1437/09 פלד נ' אול יו ניד בע"מ (פורסם במאגרים, 11.6.2012); ת"א (מחוזי חי') זילברג נ' MEGA ADVANCED MATHEMATICAL SYSTEM LTD (פורסם במאגרים, 19.1.2023). לגישה נוגדת, ראו למשל: ת"א (מחוזי ת"א) 1586/09 חיות נ' טלרן מוסרים מיידיים בע"מ (פורסם במאגרים, 5.4.2011); תא"מ (שלום הרצי') 18973-04-17 אלימלך נ' ב.י. אייז' אר. אי. פסגה ישראל בע"מ (פורסם במאגרים, 15.2.2018). הסוגיה טרם הוכרעה בבית המשפט העליון והושארה בצריך עיון בעניין MEGA הנ"ל.

125. לפיכך, נוכח ההסדר הקבוע בסעיף 30א(ח) לחוק התקשורת, הגעתי לכדי מסקנה כי יש אפשרות סבירה כי יש לשמרון ויצחק אחריות אישית למשלוח דברי הפרסומות שנשלחו עלידי המשיבה או מטעמה, ומשכך דין בקשת האישור להתקבל אף כנגדם.

עוללות

126. בדיון קדם המשפט טען יצחק כי המשיבה שלחה מיוזמתה לכל רשימת התפוצה שלה פיצוי בדמות קופון הטבה בסך 15 ש"ח על כל קנייה באתר, וזאת טרם הוגשה בקשת האישור. לשאלת בית המשפט השיבה באיכות המשיבים כי נכון למועד הגשת התשובה לבקשת האישור 96 אנשים מימשו את ההטבה. יצחק שב וחזר על הדברים בדיון ההוכחות, אך לא ידע להשיב מה המספר העדכני של מימושי ההטבה (עמוד 25, שורה 24 – עמוד 26, שורה 27 לפרוטוקול).

127. מלבד העובדה שגם לעניין זה לא צורפה כל ראיה כי אכן ניתנה הטבה כנטען, לא מצאתי כי יש לייחס לדבר משמעות כלשהי לאור מספר המימושים הזניח. בוודאי לא ניתן לקבוע (ולא בכדי לא נטען) כי לאור משלוח ההטבה התביעה מיצתה את עצמה, או כי הדבר מהווה שיקול לדחיית בקשת האישור. להרחבה לעניין זה, ראו בת"צ (מחוזי מרכז) 51048-11-14 בירמכר לב-ארי נ' חוגלה-קימברלי שיווק בע"מ, פסקאות 14 ו-19 (פורסם במאגרים, 9.4.2017) וכן ברע"א 52009-09-24 כ.נ. מחסני השוק בע"מ נ' נועם רשף ואח' (פורסם במאגרים, 13.5.2025), שם התייחס לאחרונה כב' השופט ע' גרוסקופף לסוגיה זאת.

128. מכל מקום, ככל שהתביעה תידון לגופה, ניתן יהיה לברר מהו סכום הפיצוי ששילמה המשיבה 1 בפועל.

129. לאור המקובץ מעלה, נחה דעתי, בהתאם לרמת ההוכחה הנדרשת בשלב דיוני זה, כי התובענה נשענת על עילה כנה, אשר מצדיקה בירור של התובענה לגופה, וכי יש מקום לאשר את התובענה כנגד המשיבים, תוך החלפת המבקש בחבר קבוצה אחר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

סוף דבר

130. לאור המפורט לעיל, בקשת האישור מתקבלת והתובענה הייצוגית מאושרת, בהתאם למפורט להלן:

א. **הגדרת הקבוצה**: כל מי שקיבל מאת המשיבה 1, בשבע השנים טרם הגשת בקשת האישור, דבר פרסומת בניגוד להוראת סעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושירותים), התשמ"ב-1982, וכתוצאה מכך נגרם לו נזק.

ב. **בא"כ הכוח המייצג**: עורך־הדין לירון פרמינגר.

ג. **התובע המייצג**: משקבעתי כי אין למבקש עילה אישית, על בא"כ הכוח המבקש להגיש בקשה למינוי תובע ייצוגי חלופי עד יום 28.9.2025.

ד. **עילות התובענה הייצוגית**: עילות של הפרת סעיפים 30א(ב), 30א(ה) ו-30א(ח) לחוק התקשורת, קרי, עילות הנוגעות לאי הסכמה מפורשת לקבל דברי פרסומת, ואי ציון הפרטים הנדרשים על גבי הודעת הפרסומת כפי שנקבע בחוק – עוולה בהתאם לסעיף 30א(ט) לחוק התקשורת.

ה. **השאלות העיקריות המשותפות לחברי הקבוצה**: האם המשיבה 1 הפרה את סעיף 30א לחוק התקשורת והאם כתוצאה מכך נגרם נזק לחברי הקבוצה.

ו. **הסעדים הנתבעים**: צו האוסר על המשיבה 1 לשגר דברי פרסומת למי שלא אישר זאת, בהתאם לסעיף 30א לחוק התקשורת; פיצוי כספי לחברי הקבוצה.

131. **פרסום הודעה**: בהתאם להוראת סעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות, על הצדדים לפרסם הודעה בדבר אישור התובענה כייצוגית. נוסח ההודעה יכלול את הפרטים הנדרשים על־פי סעיף 14א(א) לחוק תובענות ייצוגיות וכן הפרטים הנדרשים לפי סעיף 25(ד) לחוק זה. בהתאם לסעיף 11א(א) לחוק תובענות ייצוגיות, ההודעה תכלול אף התייחסות לזכותו של כל חבר קבוצה ראשי להודיע לבית המשפט בתוך 45 יום מיום פרסום החלטה זאת על רצונו שלא להיכלל בקבוצה.

נוסח ההודעה יתואם בין בא"כ הכוח הצדדים ויובא לאישור בית המשפט לא יאוחר מיום 10.8.2025. הצדדים יתייחסו עד המועד האמור לשאלת אופן הפרסום, ולאחר מכן יינתנו הוראות בעניין זה. המשיבים יישאו בעלויות פרסום ההודעה.

העתק מן ההודעה שתאושר יועבר על ידי בא"כ הכוח המבקש למנהל בתי המשפט וליועצת המשפטית לממשלה, כמתחייב מסעיפים 14(ב) ו-25א(א) לחוק תובענות ייצוגיות ומתקנה 16א(א) לתקנות תובענות ייצוגיות, התש"ע-2010.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

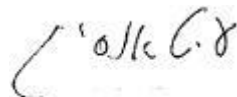
ת"צ 6481-03-24 רז המאושר נ' שרייבר שמעון בע"מ ואח'

132. בהתאם לסמכותי מכוח סעיף 23 לחוק תובענות ייצוגיות ובהינתן היקף הדיון בבקשת האישור עד כה ומכלול נסיבות העניין, המשיבים יישאו בשכר טרחת בא-כוח המבקש בגין טיפולו בתובענה עד לשלב זה, בסכום כולל של 12,000 ש"ח. הסכום האמור ישולם תוך 30 יום מהיום.

133. אני מוצא לנכון להמליץ לצדדים כי יבואו שוב בדיון ודברים, במטרה להביא לסיום המחלוקת על דרך הפשרה, באופן שייקח בחשבון את מלוא נסיבות העניין. ככל שהצדדים לא יגיעו להסכמות, יגישו המשיבים כתב הגנה תוך 60 יום. לאחר מכן ייקבע קדם משפט.

המזכירות מתבקשת לשגר את החלטתי לצדדים ולהביא את התיק לעיוני ביום 11.8.2025.

ניתנה היום, ב' אב תשפ"ה, 27 יולי 2025, בהעדר הצדדים.

ערן טאוסקי, שופט